

Bilag 18

VALG og VÆLGERADFÆRD

udarbejdet af Hanne Rasmussen, fuldmægtig, Folketingets Bibliotek, Arkiv og Oplysningstjeneste

Valgforskningen, dvs. studier af vælgernes adfærd i forbindelse med valg og årsager til ændringerne heri, startede i Danmark i 1960'erne. Gallup har analyseret valgene siden 1957 og fra begyndelsen af 1970'erne har Statens samfundsvidenskabelige Forskningsråd ydet tilskud til, at forskere ved Århus og Københavns Universiteter har kunnet studere samtlige valg. Datamaterialet findes på Dansk Data Arkiv i Odense. Selve interviewundersøgelserne blev i de første år gennemført af Socialforskningsinstituttet (SFI), senere af Gallup og AIM. I 1970'erne blev der forsket en del i årsager til de nye partiers fremkomst, især Fremskridtspartiet og dets vælgerbasis var genstand for mange studier. Et samlet overblik over valgforskningen siden 1970 findes i en bibliografi: Danske politiske partier 1970-92. En bibliografi ved Jørgen Elklit, Gorm Willemoes Jensen og Karen Prehn, Institut for statskundskab 1992. Af sammenfattende fremstillinger om forskningen i 1970'erne kan især nævnes:

Borre Ole, H.J. Nielsen, Sauerberg og Worre: Vælgere i 70'erne. Resultater fra interviewundersøgelser ved folketingsvalgene 1971, 1973, 1975, 1976 + tillæg om valget i 1977.

Borre, Ole H.J. Nielsen, Sauerberg, Worre: Efter vælgerskredet, 1983. Analyser af folketingsvalget 1979.

Forskergruppen vedrørende den politiske beslutningsproces i Danmark udsendte i 1980 en publikation: Folkets veje i dansk politik, der handlede om vælgerbefolkningens politiske aktiviteter og opfattelser baseret på undersøgelser fra 1977.

Valgstudierne har formet sig som studier af de enkelte valg, studier af de enkelte partiers vælgermæssige opbakning og studier af mere generelle og tidsmæssige udviklinger. Der har været fokuseret på forskellige aspekter af vælgeradfærd; på indflydelsen fra social klasse, alder og køn og på forskellige grupper af vælgere, især de unge og kvinderne. Endelig er der foretaget sammenligninger af kommunevalg

og amtsrådsvalg med folketingsvalg, og de forskellige EF-afstemninger er også analyseret, se i øvrigt mere om dette i afsnittet om internationaliseringen. Om vælgernes græsrodsdeltagelse, se afsnittet om organisationer og bevægelser.

Alle studier bygger på de generelle vælgerundersøgelser. Studierne er ikke helt nye, således findes endnu ingen videnskabelige studier af, hvor Venstre henter sine mange nye vælgere.

Litteratur 1984-1994 om vælgeradfærd:

Bille, Lars: De uregerlige vælgere: valgkamp, medier og vælgere ved folketingsvalget 1990, 1992

Borre, Ole: Politiske generationer i To folketingsvalg.

Borre, Ole: Træk af den danske vælgeradfærd 1971-84 i Valg og vælgeradfærd.

Dahlerup, Drude: Kvinderne – en ny vælgergruppe i Valg og vælgeradfærd.

From voters to participants, red Gundelach/Siune, 1992.

Glans, Ingemar: Langtidsudviklingen i dansk vælgeradfærd i To folketingsvalg.

Goul Andersen, Jørgen: Class voting revisited i From voters to participants, red. Gundelach/Siune, 1992.

Goul Andersen, Jørgen: Klasseløse vælgere i Valg og vælgeradfærd.

Goul Andersen, Jørgen: Kvinder og politik, 1984.

Goul Andersen, Jørgen: Konservatismen, vælgerne og velfærdsstaten, 1985 29 sider.